Åbyhøj-kalenderen 2022

Is med hest og vogn – januar
Ådalen med eng og losseplads – februar
Brandes – slagterforretning i Aaby – marts
Fjernvarme som totalhistorie – april
Fire gårde i Åbyhøj Vest – juni
Drengenes dragedag på Mariendal – august
80.000 m³ slaggebjerg før Søren Frichs Vej – november

Ejendom med benzintank ved hjørnet Carit Etlars Vej og Silkeborgvej

Ejendommen Silkeborgvej 280 er fra 1920. Gunnar Holm Sørensen købte huset i 1938 og åbnede benzintanken 3. august 1938. Benzinen blev leveret fra Det Danske Petroleums Kompagni. I 1942 blev mekanikerværkstedet bagved bygget, og en medarbejder blev ansat til at passe tanken.

Gunnar Holm Sørensen skiftede benzinselskab til Esso i 1954 og fik installeret automatisk pumpe. Hans Bay overtog benzintanken i 1959 og havde den til 1969. Bemærk de 3 små benzinstandere til knallerter. Billedet er taget omkring 1960.

Foto: Aaby-Aabyhøj Lokalhistoriske Arkiv

AABY-AABYHØJ
LOKALHISTORISKE FORENING

Aaby-Aabyhøj Lokalhistoriske Forenings kalender 2022

Valg af billeder til kalenderen

Billederne belyser hændelser i hverdag og fest og søger at fastholde erindringer om steder og miljøer. Når foreningen får og låner medlemmers billeder tilføjes indtryk og erindringer fra tid og sted om fx arbejde, arbejdssteder, virksomheder, fritidsliv og familie.

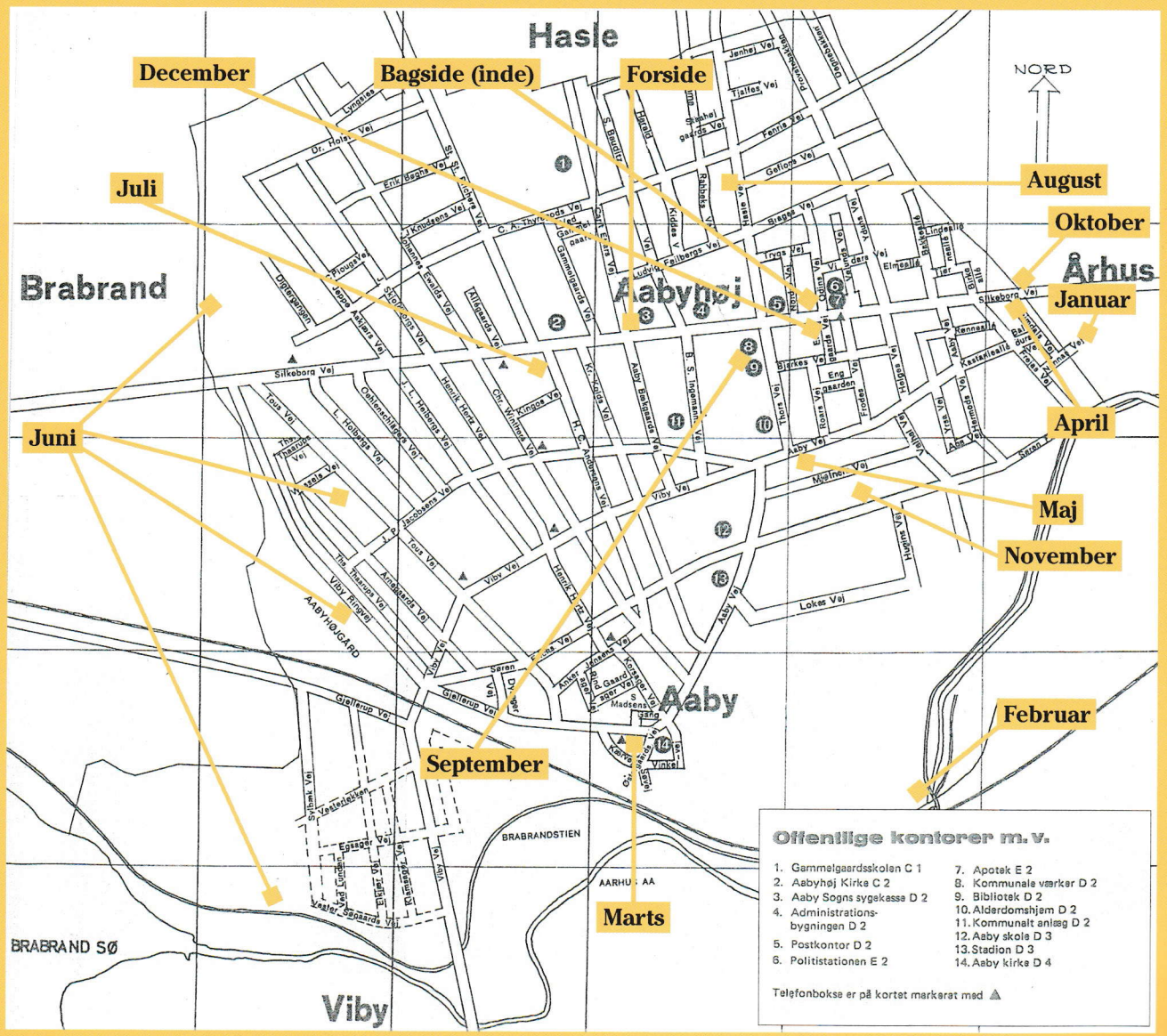
Vi går efter at vise og fortælle enkeltheder og sammenfattende belyse bevægelserne i sognets historie. Udviklingstræk læses ved hjælp af mennesker, hændelser, vilkår, interesser og handlinger. Vi vil gerne vise steder, leveformer og tidsbilleder med mennesker. Af og til sættes anliggender og holdninger på spidsen. Sådanne motiver kan også ses og findes på kalendersiderne her i 2022 udgaven.

Billedsamlingerne i Den Gamle By og på Stadsarkivet er væsentlige søge- og findesteder. Du er rigtig meget velkommen til at kontakte os, hvis du vil tage med et par timer i billedbunken i Den Gamle By.

Lokalhistorisk Arkiv på Åby Bibliotek er åbent torsdage kl. 14.30-17.30.

Arne Sørensen og
Gunner Rosenstedt Nielsen
November 2021

På vejkortet her fra 1966 finder du angivet navne på månederne de steder i Åbyhøj, som billederne kan henføres til. Gå selv med kalenderen rundt i Åbyhøj.

Indvinding af is fra Ceres Issø ved Nannasvej og Trindsøvej

Ceres Bryggerierne måtte i tidligere tider supplere nedkølingen ved lagringen af øl i de dybe kældre ved bryggeriet inde på Silkeborgvej i Aarhus. Dette skete med isblokke fra issøen ved Nannasvej og Trindsøvej. Søen havde tilløb fra vandløbet, der dannede grænse mellem Aaby By og Aarhus Købstads Jorder samt vand pumpet op fra åen (Kalender 2021).

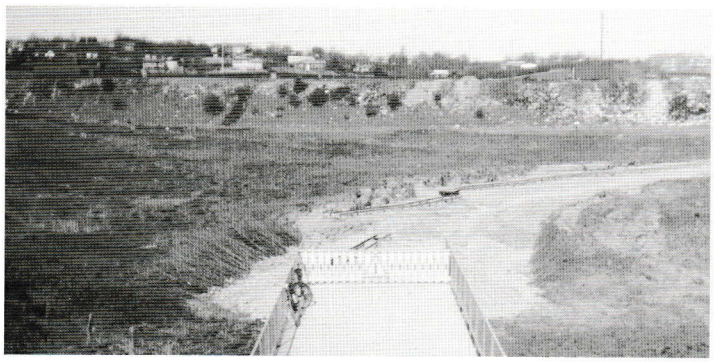
Is-manden på skøjter finder de gode steder. Isflager saves ud (det lille billede), bæres op til og læsses på de uaffjedrede og hestetrukne arbejdsvogne. Bemærk de ventende vogne på Silkeborgvej. Billedet er taget omkring 1905-1915.

Foto: Aarhus Stadsarkiv

Januar 2022

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Ådalen set fra Brabrandstien og broen, da der blev losseplads på engen

Øverste billede viser de store og indbydende enge, som nåede begge sider af Aarhus Å lige neden for den snorlige og græsklædte, men kunstige skrænt op til Kulgården. Billedet er taget fra broen med rangersporene. I forgrunden den nyligt åbnede bro som del af Brabrandstien. Billedet er taget 14.2.1955, Stadsingeniørens Kontor.
De to små billeder er taget 20.2.1957. På skrænten flere buske, men også store mængder af affald fra ophugning af togvogne og motorvogne fra DSB. Sporene blev jævnligt flyttet mod syd for at give mere plads til affaldet. Nutidens parkeringsområde oppe ved Kulgården, klubhuset ved siden af og andre dele af området er affaldsdepot, men også med spændende historie om salg af beslag, skruer, skilte dørhåndtag m.m. igennem 50 år.

Foto: Aarhus Stadsarkiv

Februar 2022

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28						

Brandes slagterforretning på Gjellerupvej

Ejendommen er fra år 1900.
Den 8. december 1926 køber Frederik Johan Mørk Brandes ejendommen matr.nr. 31 e af Aaby Kirkeby, Aaby Sogn, Aarhus Amt. Daværende Gjellerupvej 5, nuværende Aabyvej 105, hvorfra han driver slagterforretning.
Hele familien arbejder i forretningen. Hans kone Mette hjælper til i butikken. Den ældste søn som lærling i butikken. Datteren hjælper ved den daglige husgerning i hjemmet. Og yngste søn er forretningsbud.

Efter Frederik Johan Mørk Brandes død først i 50erne overtages slagterforretningen af ældste søn Heinrich Christian Mørk Brandes, der driver forretningen i en lang årrække bistået af sin kone, indtil han i 1971 må lukke forretningen på grund af sygdom. Han dør i en alder af 49 år.
Bilen på billedet er formentlig fra 30erne. I baggrunden ses ejendommen kaldet Chatollet. Fotograf ukendt.

Foto: Aaby-Aabyhøj Lokalhistoriske Arkiv

Marts 2022

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Fjernvarmestart 28. april 1964

Første spadestik til fjernvarmenettet på Heimdalsvej april 1964.
Første stik med greben foretages af sognerådsformand Chr. Olesen og bankbestyrer Ejnar Iversen. På billedet ses endvidere bl.a. sognerådsmedlemmerne Chr. Jørgensen, Tage B. Schmidt, Preben Karsten samt kæmner Mary Jensen.
Aaby Fjernvarme A.M.B.A. Andelsselskab med begrænset ansvar havde stiftende generalforsamling i 1963.
I 1965 er der rejsegilde på Aaby Fjernvarme Central på Thorsvej og den 70 m høje skorsten.
I 1966 har Aaby Fjernvarme 15,6 km fjernvarmehovedkanal i byen.
I 1967 har 850 ejendomme fået fjernvarme.
Billedet er taget af Ib Hansen.

Foto: Den Gamle By

April 2022

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

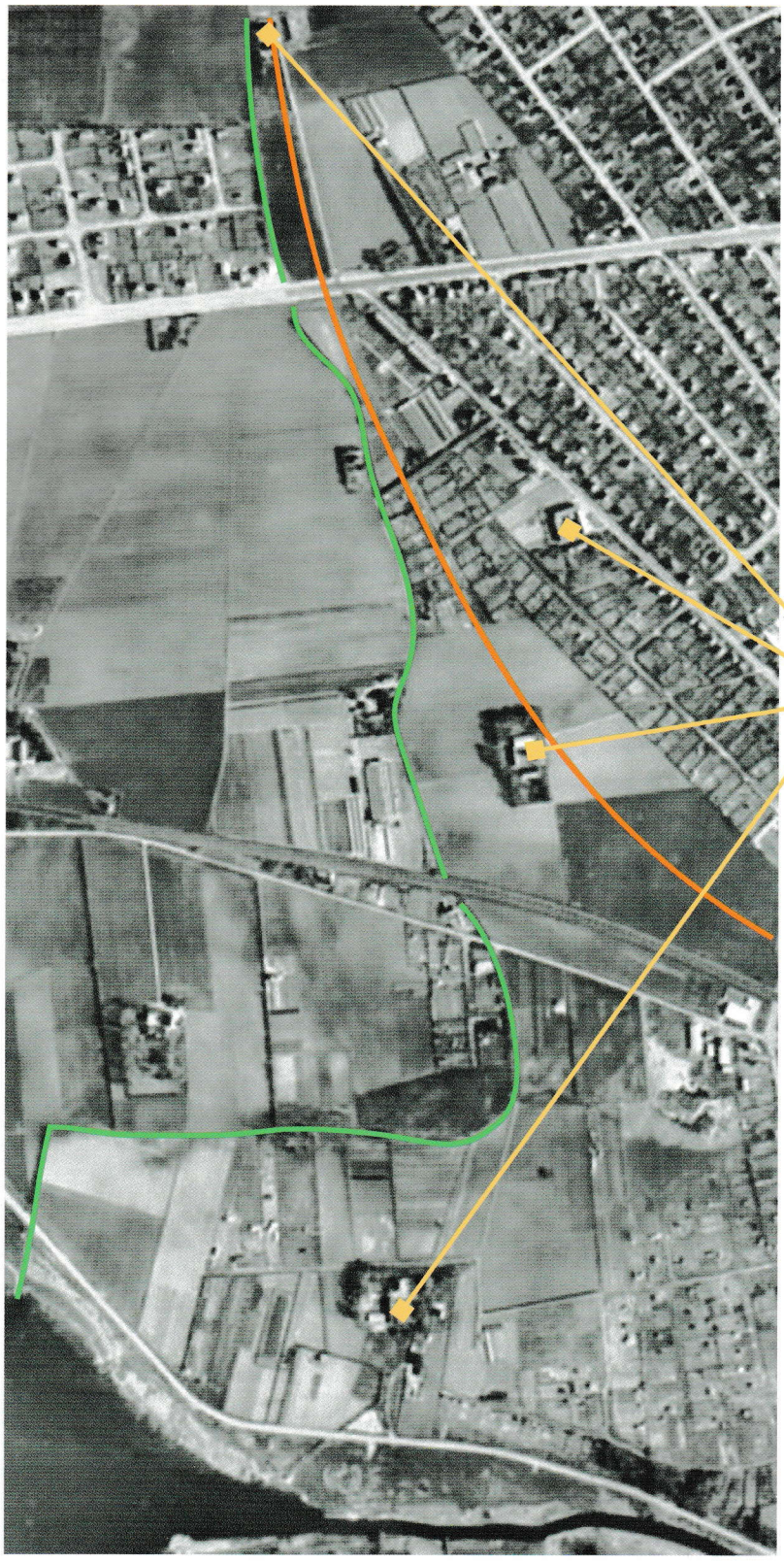

Chr. A. Olesen. Medlem af Aaby Sogneråd 1925-1966

Chr. A. Olesen var som maskinassistent ansat på de kommunale værker og medlem af sogneråd for Socialdemokratiet valgt i 1925. I 1952 til 1966 som sognerådsformand. Lige fra de første år i sogneråd markerede han stor interesse for skoleforhold, fx materialer og gratis bøger til eleverne. Sit medlemskab af Storårhus-Kommissionen i 1952-53 involverede kommunernes relationer omkring Aarhus. Etablering og opfølgning af den kommunale Aabyhøj Ungdomsskoles bredde og store søgning af unge og lærergrupper med bred erhvervserfaring til brug i de mange værksteds- og undervisningsfaciliteter i kælderen på Gammelgaardsskolen havde hans store opmærksomhed. Chr. A. Olesen boede Åbyvej nr. 43.
Malet i 1967 af Alfred V. Jensen. Maleriet hænger som del af kommunegalleriet i arkivet på Åby Bibliotek.

Maj 2022

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Åbyhøj i vest 1954: Fire matrikler og fire gårde

Åbyhøjgård, Gellerup Skov, Gellerup, Åby- og Viby Ringvej, Brabrand og haveforeningen Søvang er nutidige stednavne.
Hvor har vi skellet mellem Aaby Kommune/Aaby sogn og Brabrand-Aarslev Kommune – som det var engang?
På kortet er kommunegrænsen i 1954 tegnet ind med grøn farve.
Da ringvejen i dag ude i virkeligheden forstyrrer indtrykkene af området er vejen angivet med orange farve.
Følg udpegningen af de fire gårde og tilhørende matrikler fra nord til syd.

Vidtskue, matr. nr. 4.
Arnegaard, matr. nr. 20.
Aaby Højgaard, matr. nr. 19.
Vester Søgaard, matr. nr. 13.
Gartneriet Petersminde lå altså ikke i Åby Kommune, men en meget lille del af det nuværende Gellerup Skov gjorde.

Foto: Krak/COWI

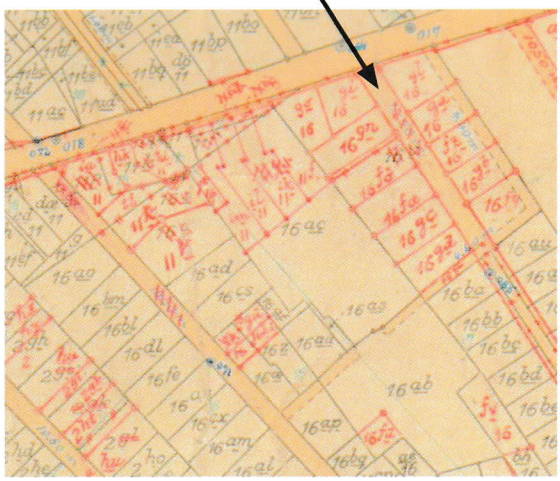
På området ved Aaby Højgaard (matr. nr. 19) og gartneriet Petersminde ligger nu boligforeningen AL2 bolig, afdeling Åbyhøjgård. Begge ligger i Åby Sogn.
Gellerup Skov, som strækker sig fra Silkeborgvej til banelinjen, blev etableret i 1989.

Juni 2022

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

H. C. Andersens Vej

H. C. Andersens Vej med sidste udmatrikuleringer i 1935

Billedet fortæller historien om en tid, hvor funkisstil var på mode og udsnittet af matrikelkortet fra 1940 illustrerer og fortæller om en gård (matr. nr.16), hvor den sidste del af landbrugsjorden blev udstykket og bebygget. Foruden de nye huse på billedet opførtes i området ejendomme langs Silkeborgvej og i midten Eskildsens Listefabrik.
Hvis du har oplysninger, indtryk og fortællinger fra dette område, vil vi gerne høre fra dig. Samme opfordring gælder også for andre områder, fx Åby Bækgårdsvej, Tousvej, Arnegårdsvej, Thomas Thaarups Vej og Sophus Bauditz Vej.
Fotograf Aage Fredslund Andersen og bragt i dagbladet Demokraten 22. juni 1935.

Foto: Den Gamle By

Juli 2022

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Årlig dragedag på marken ved gården Mariendal

I nogle år havde en del børn på Haslevej forventninger om, at Hans Hedegaard fra Haslevej 38 ville bygge en endnu større drage og sende den til vejrs i alles påsyn.
Her i 1954 er vi på Mariendals mark med Haslevej 32 i baggrunden.
En rejsende kanonfotograf kom forbi på knallert. Efter første billede blev alle sendt hjem for at spørge, om de måtte købe det. Mødrene sagde ja.

På billedet ses Hans Hedegaard med dragen og ellers fra venstre Per Knudsen, Robert Rasmussen, Bjarne Bach Jensen, Ole Martin Olsen, Hans Ølholm, Leif Thun Rasmussen, Aage Wils, Ebbe Wils og Ernst Bonnéz. Alle drengene boede mindre end 100 meter fra dragestedet.

Foto: Aaby-Aabyhøj Lokalhistoriske Arkiv

August 2022

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Kultur- og medborgerhuset Elværket Åbyhøj 12. august 2016

I skrivende stund her i 2021 er 5-årsdagen for den officielle åbningsdag i 2016 passeret.
Åbningen efter Corona inspirerer imidlertid til at gense og gengive stemningen i 2016 i form af et totalt overblik af salen med mange feststemte deltagere fra 6 års forberedelse og arbejde med renovering og opbygning af en organisation for drift.

Åbningen denne eftermiddag var omkranset af taler, musik og med mange anekdoter samt stor glæde og spændte forventninger.

Foto: Aaby-Aabyhøj Lokalhistoriske Arkiv

September 2022

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

Aarhus Sporveje ville til Åbyhøj med trambus

I flere omgange havde byrådet i Aarhus gjort sig gældende omkring adgang til Åbyhøj.
Hele området fra Frederiksbjerg til Viborgvej og fra Åbyhøj til Ceres Bryggerierne var ubeboet indtil begyndelsen af 1930'erne. Byggeriet af Grænsegaarden (1935-39) ved Silkeborgvej og anlæg af Ringgaden aktualiserede situationen. Sognerådet i Aaby ville ikke overdrage koncessionen med buskørsel fra Strandgaards selskab til Aarhus Sporveje. Billedet af Triangelbussen-47 personer på vej ind eller ud fra en parkeringsplads ved grænsen til Åbyhøj (gartneri til højre og Heimdalsvej til venstre) viser endestationen den 1. oktober 1936 for Aarhus Sporvejes nye rute til Banegårdspladsen – hver 10. minut. Strandgaard måtte kun køre til Vesterbro Torv!

I 1937 opgav Strandgaard sin koncession. Det lille billede viser åbningen af trambuslinje 5 den 1.4.1937, hvor det også blev til enkelte ture til Aaby. Medlemmer af Aaby sogneråd og Aarhus byråd foran administrationsbygningen.
I 1938 byggede Sporvejene garageanlæg til 16 trambusser samt værksted og kontorlokaler på Finderupvej.
Fotograf Aage Fredslund Andersen.

Foto: Den Gamle By.

Oktober 2022

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Slaggebjerg fra Midtkraft midt på MARKEN 1956-1958 – og inden Søren Frichs Vej

Et billede fra dengang Aarhus Kommune, som ejer af området fra Heimdalsvej til Åby Skole og den nordlige del af området med kolonihaver, udlejede et areal svarende til knap en fodboldbane til brug som losseplads for slagger fra Midtkraft. Nuværende Søren Frichs Vej 50-52. Transporten foregik som billedet viser og til en højde af 15-20 meter, 80.000 m^3 og svarende til tre-fire etagers hus. I baggrunden ses huse på Åbyvej og den store gasbeholder ved Thorsvej og parken. Billedet er taget af fotograf Ib Hansen i september 1957.

Det blev for meget for borgerne. Aaby Sogneråd involverede Indrigsministeriet. Forbud blev givet, men transporterne fortsatte sammen med uenighederne. Den 16. december 1957 protesterede vognmændene foran administrationsbygningen over, at Aaby Sogneråd havde forbudt deponeringen.

Fotograf: Ib Hansen
Foto: Aarhus Stadsarkiv

November 2022

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

Købmand Bentzons forretning på Silkeborgvej 255 med klar særudstilling i butiksvinduet

På denne dag i 1955 er præsentationen af dagligdagens købmandsvarer afløst af en særudstilling om Portugal og portugisisk varesortiment med vine og særligt portvin. Vi ser Peter Bentzon, som overtog forretningen i 1929. I midten sønnen Frank, som senere førte forretningen videre. Til venstre Peter Bentzons hustru.

Forretninger med dagligvarer og i særlig grad forretninger med specialvarer skiftede jævnligt udstillingerne tilrettet højtider og årstiden. På Silkeborgvej var dengang 12-14 købmandsforretninger, der sammen med specialbutikkerne dannede en sammensat og lokal helhed.

Foto: Aaby-Aabyhøj Lokalhistoriske Arkiv

December 2022

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Silkeborgvej 236 blev bygget i 1936. Silkeborgvej 234 i 1916

Billedet er fra 1960: Hyldahl med dametøj. Frisør Børge C startede her i 1939 og lukkede i 1996. Erling Sanner var indehaver af Ure Optik, og han leverede billedet. Bagved i gården lå familien Kær Rasmussens firma med auto-gummi og vulkanisering, fra 1995 Gartnergården. I Hvide Hus drev Carlo F. Dinesen salon Perma i 28 år. Endelig Peter Hansen med cykelværksted og salg i kælderen.

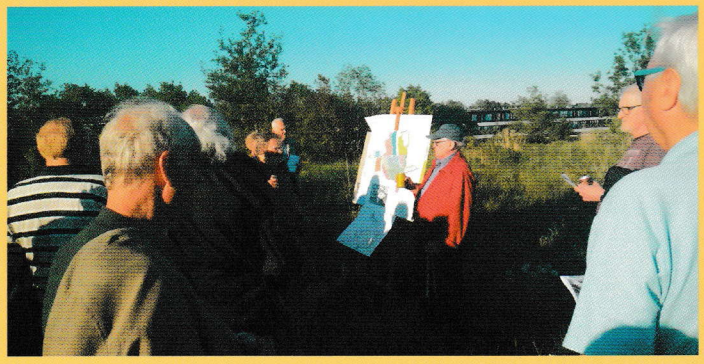

Billede fra 2021 er taget fra samme sted, men som sådan anderledes

Røde Kors butikken er fortsat efter renovering af ejendommen 236 og det same gælder systuen. Klippestuen med Anette og Max flyttede ind her i 2018, da Hvide Hus blev nedrevet. I nr. 234 Danbolig og med adgang til lejligheder i gården bagved.

1.6.2021. Gåtur om vand i Gellerup Skov og ved Åbyhøjgården.

2.9.2021. Heldagsudflugt til Kongeåen, Skibelund Krat, Christiansfeld, Frederikshøj og Skamlingsbanken.

Uden sælgere ingen kalender

En stor tak til dem der støtter vores forening ved at forhandle kalenderen:
Tobaksafdelingen i Kvickly, Silkeborgvej/Haslevej.
Arbejdernes Landsbank, Silkeborgvej 228.
Min Slagter, Vibyvej 39.
Rema 1000, Silkeborgvej 263.
Charlottehøj Kød og Smørrebrød, Hammershusvej 41.
Salon Klippestuen, Silkeborgvej 236.
Blomsterværkstedet Magnolia, Silkeborgvej 237.
Dannys Salon, Silkeborgvej 220
Fiskers Madværksted, Klamsagervej 19 c
Gissel Møbler og Senge, Silkeborgvej 268.

Desuden en tak til vore sponsorer:
Aabyhøj Håndværker- og Handelstandsforening – AL2 bolig – Home i Åbyhøj – DanBolig i Åbyhøj – Børge Møller Grafisk i Risskov.

Aaby-Aabyhøj Lokalhistoriske Forening
Foreningen har til huse sammen med Lokalhistorisk Arkiv på Åby Bibliotek, Ludvig Feilbergs Vej. Her er mødestedet for de fleste af foreningens arrangementer. Foreningen blev stiftet i 1988 og har nu 400 medlemmer. I reglen er der seks arrangementer om året, hvoraf det ene gennemføres i samarbejde med Biblioteket.

Et lille indtryk fra årets program 2021/2022:
- Juni 2021. Byvandring som vist øverst på siden.
- September 2021. Busudflugt som vist øverst på siden.
- Oktober 2021. Tidligere tiders kollektiver i Åbyhøj.
- November 2021. Sophus Westermann legetøjsimport, Bag havelågen i Åbyhøj. Kalender 2022.
- Februar 2022. Om sognerådsformand O. I. Offersen.

Foreningens aktiviteter kan følges på www.aabyhoj-lokalhistoriske-forening.dk.
Indmeldelse i foreningen via denne hjemmeside, ved kontakt til en af bestyrelsens medlemmer eller ved henvendelse på arkivet i åbningstiden, torsdag 14.30-17.30.

Årligt kontingent: 50 kr. pr. person.

Bestyrelsen består for tiden af følgende medlemmer:

Formand:	Gunner Rosenstedt Nielsen, tlf. 8615 9545 / 4035 6799.
Kasserer:	Arne Ellerup, Tlf. 2446 5351.
Sekretær:	Erland Wittus, tlf. 2272 8230.
Bestyrelsesmedlem:	Niels Løgager Nielsen, tlf. 2024 5180. Niels er leder af arkivet.
Bestyrelsesmedlem:	Arne Sørensen, tlf. 2267 9181.
Suppleant:	Preben Blæsild, tlf. 2986 0344.
Suppleant:	Arne Rasmussen, tlf. 2310 1875.